

**Косянчук Сергій,**  
*к. п. наук, науковий співробітник,*  
*Інститут педагогіки НАПН України, Україна*

## **ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: АКСІОЛОГІЧНИЙ АКЦЕНТ**

Нагальність розв'язання проблем, пов'язаних з навчальними технологіями, водночас потребують чіткого визначення змісту освіти, цілей і пріоритетів її, що зумовлено процесами реформування освітньої галузі країні. Отже, навчальні технології, передусім, є не тільки предметом дослідження педагогіки, але й філософії, соціології, аксіології та ін. Остатніми роками вони набувають емерджентності, тобто виникають нові ознаки їх, що викликаються розвитком людини і суспільства, появою високих технологій і новітньої техніки та іншими чинниками, які є і результатами, і наслідками людської життєдіяльності. З огляду на це, від освіти чекають ефективної модернізації, зростання ролі і впливу її на особистість та соціум. Утім, за якими б напрямками не розвивалась освіта, беззаперечно, аксіологічна сутність її залишатиметься пріоритетною.

Педагогічні основи становлення аксіологічної парадигми у вітчизняній освіті розглядаються Т. Калюжною, В. Кременем, В. Крижком та ін. Витоки аксіологічного підходу до педагогічних явищ знаходять своє відображення у розвідках В. Кременя, В. Лозової та ін. У працях В. Сухомлинського йдеться

==30==

про винятковість педагогічного впливу на процес засвоєння дітьми цінностей особистості і суспільства. Спираючись на психологічні концепції і виховання та розвитку особистості (Амонашвілі Ш., Бех І., Бондаревська О., Вазіна К., Виготський Л., Додонов Б., Леонтьєв О. М., Маслоу А., Петровський А., Рубінштейн С., Селевко Г. та ін.), аксіологічну концепцію (Бахтін М.) і критерії аксіологічності (Мясищев В.), низка вітчизняних і зарубіжних дослідників всебічно розглядають трансформацію особистісних і суспільних цінностей.

Мета статті – зосередити увагу на важливості аксіологічних аспектів у професійній підготовці майбутніх учителів.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства якісних змін потребує освітній процес як у ВНЗ, так і в інших закладах освіти. Технології інтерактивного навчання за своєю суттю є аксіологічними і

здатні видозмінювати форми і методи навчання і впливати на осучаснення й модернізацію засобів, що застосовуються під час навчально-виховного процесу. З іншого боку, ці технології змінюються самі у процесі технологічного і технічного поступу суспільства, глобалізованого світу загалом.

За О. Савченко, освіту слід розглядати «як процес і результат навчання, виховання та розвитку особистості шляхом навчання в освітніх закладах, самонавчання, участі в культурній, трудовій, науковій діяльності [3, с. 193]. Якщо говорити про освітні технології, то слід зосереджуватися на таких, що максимально відповідають аксіологічності освіти як процесу і результату. Науковцями доведено, що саме технології інтерактивного навчання є ефективними і у процесі навчання в школі, і під час професійної підготовки майбутніх учителів. Свою увагу ми зосереджуємо на рефлексійно-пізнавальній технології, що її, як вважає Г. Васьківська, доцільно застосовувати задля формування наукових понять, законів, теорій, які стосуються феномена людини, самостійного пошуку нових знань про людину тощо [1, с. 346]. Оскільки рефлексійно-пізнавальна технологія ґрунтується на інтерактивному навчанні, вона може бути ефективною у професійній підготовці майбутніх учителів, адже, з одного боку, студенти навчатимуться самі, а з іншого, здобуті знання зможуть застосувати під час педагогічної практики і роботи з учнями. Ця технологія є також і засобом організації навчальної діяльності, і самонавчання, спроможна забезпечити участь у культурній, трудовій і науковій діяльності, звісно за постійної творчої активності. На думку І. Осадченко, творча активність є неперервним процесом застосування здобутих знань на практиці, а результатом цього процесу можуть бути нові надбання як матеріального, так і духовного характеру [2].

Зважаючи на те, що ефективними формами інтерактивного навчання є робота в парах, малих групах, групах за інтересами, то рефлексійно-пізнавальну технологію, ґрунтовану на інтерактивному навчанні, доречно застосовувати з метою розв'язання пізнавальних і творчих завдань, що вимагає постійної активної взаємодії суб'єктів навчального процесу, моделювання ситуацій, які не підпадають під чітко встановлені правила. Ця технологія є надзвичайно гнучкою, адже дає змогу оперативно переформатовувати роботу як зі студентами, так і зі

==31==

школярами, де результати співпраці стають основою для подальшого взаємонавчання учнів і професійної підготовки майбутніх учителів.

У структурі рефлексійно-пізнавальної технології Г. Васьківська виокремила основні компоненти, що визначають навчальний процес як

творчий. Серед них – рефлексійно-пізнавальні ситуації і розв’язання їх на основі гіпотетичного мислення [1]. Отже, навчальну рефлексію майбутніх учителів слід розглядати за двома напрямками – як мотивацію до процесу набуття педагогічної майстерності і як осмислення (поки що гіпотетичних) результатів своєї педагогічної діяльності.

У процесі професійної підготовки майбутніх учителів слід застосовувати такі технології, що дають змогу максимально ефективно використовувати аудиторний час, сприяють розвиткові детермінації як якості особистості встановлювати причини виникнення певних явищ в освітньому середовищі, формують навички застосування самих технологій.

За застосування технологій інтерактивного навчання у процесі професійної підготовки майбутніх учителів забезпечується ціннісне ставлення до здобуття знань. Рефлексійно-пізнавальна технологія зокрема дає змогу навчати студентів з огляду на умови ефективного засвоєння знань, розумітися на аксіологічних аспектах педагогічної діяльності і розвитку шкільного освітнього середовища, визначати причини певних явищ, що можуть виникнути під час їхньої педагогічної практики і професійної діяльності. У процесі реалізації рефлексійно-пізнавальної технології проявляють і розвиваються, наприклад, евристичні, інтелектуальні, комунікативні й організаторські здібності і вміння.

### **Список використаних джерел**

1. Васьківська Г. О. Дидактичні засади формування системи знань про людину в учнів старшої школи: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.09 – теорія навчання [Текст] / Васьківська Галина Олексіївна ; Інститут педагогіки НАПН України. – Київ, 2014. – 658 с.

2. Осадченко І. І. Теорія і практика ситуаційного навчання у підготовці майбутніх учителів початкової школи : монографія [Текст] / І. І. Осадченко. – Умань : ПП Жовтий, 2011. – 414 с.

3. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручн. [Текст] / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 504 с.